

KASBIY STANDART
Eskalatorlarga texnik xizmat ko'rsatish

Reyestr raqami:

1. Umumiy ma'lumotlar

1. Kasbiy standartning qo'llanilish sohasi: Ushbu Kasbiy standart kasbi bo'yicha ta'lim dasturlarini ishlab chiqishda, kasbiy malakalarni mustaqil baholashda, shuningdek, tashkilotlarda xodimlarni tanlash, ularning malakasini oshirish va mehnat faoliyatini baholash kabi kadrlar boshqaruvi sohasidagi keng ko'lamli vazifalarni hal etishda qo'llaniladi.

2. Ushbu Kasbiy standartda quyidagi asosiy tushunchalar va atamalar qo'llaniladi:

bilim – kasbiy faoliyat doirasidagi vazifalarni bajarish uchun zarur bo'ladigan o'rganilgan va o'zlashtirilgan ma'lumotlar;

ko'nikma – mehnat vazifani to'liq bajarishga imkon beradigan bilim va mahoratlarni qo'llash qobiliyati;

norasmiy ta'lim – ta'lim xizmatlarini ko'rsatuvchi shaxs yoki tashkilot tomonidan institutsionallashtirilgan, aniq maqsadga yo'naltirilgan va rejali ta'lim bo'lib, u shaxsning butun hayoti davomida ta'lim olishida rasmiy ta'limiga qo'shimcha va (yoki) muqobildir;

informal ta'lim – aniq maqsadga yo'naltirilgan yoki rejali, lekin institutsionallashtirilmagan (oiladagi, ish joyidagi va kundalik hayotdagi o'quv faoliyatini o'z ichiga oladigan) ta'lim;

Avtotransport vositasi — yo'l harakati uchun mo'ljallangan, mexanik harakatga ega bo'lgan transport vositasi.

Baholash mezonlari — kasbiy malakani aniqlash jarayonida qo'llaniladigan, bilim, ko'nikma va malakalarni o'lchash uchun belgilangan talablar majmui.

Kasbiy kompetensiya — belgilangan kasbiy faoliyatni samarali bajarish uchun zarur bo'lgan bilim, ko'nikma va shaxsiy fazilatlar yig'indisi.

Texnik xizmat ko'rsatish — avtotransport vositasining ishlashga yaroqliligini saqlash, nosozliklarni oldini olish yoki bartaraf etish bo'yicha muntazam amalga oshiriladigan ishlar majmui.

Transport xavfsizligi — yuk tashish jarayonida haydovchi, yo'l harakati ishtirokchilari va atrof-muhit xavfsizligini ta'minlashga qaratilgan tashkiliy va texnik choralar tizimi.

Yuk tashish hujjatlari — yukni tashish, qabul qilish, topshirish va nazorat qilish jarayonini rasmiylashtiruvchi hujjatlar (yo'l varaqasi, yuk xati, hisob-faktura va boshqalar).

Yo'l harakati qoidalar — yo'l harakati ishtirokchilari uchun belgilangan majburiy me'yor va talablar majmui.

Yo'l harakati xavfsizligi — yo'llarda harakatlanish jarayonida inson hayoti, sog'ligi va mulkini himoya qilishni ta'minlaydigan huquqiy, tashkiliy va texnik choralar tizimi.

3. Kasbiy standartni ishlab chiqishga asos bo'lgan normativ-huquqiy hujjatlar:

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 30-sentyabr "O'zbekiston Respublikasi milliy malaka tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-345-son Qarori;

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016-yil 24-avgust "Iqtisodiy faoliyat turlarini tasniflashning xalqaro tizimiga o'tish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 275-son Qarori (IFUT-2.1);

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining, 2025-yil 15 oktabirdagi "Vazirlar Mahkamasining "Avtomototransport vositalari va shahar elektr transporti vositalari haydovchilarini tayyorlash hamda qayta tayyorlash bo'yicha nodavlat ta'lim xizmatlarini ko'rsatish faoliyatini litsenziyalash tartibini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida" 642-son qarori 2018-yil 31-maydagi 408-son qaroriga o'zgartirish va qo'shimchalar kiritish haqida;

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining, 2025-yil 15-maydagi "Transport vositalaridan foydalanishda aholiga qo'shimcha qulayliklar yaratish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 318-son qarori;

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining, 2025-yil 18-iyundagi "Avtotransport vositalarini nogironligi bo'lgan shaxslar ehtiyojlariga moslashtirish xarajatlarini qoplash bo'yicha davlat xizmatini ko'rsatishning ma'muriy reglamentini tasdiqlash to'g'risida" 377-son qarori.

4. Ushbu Kasbiy standartda quyidagi qisqartirishlar qo'llaniladi:

MMR – Milliy malaka ramkasi;

TMR – Tarmoq malaka ramkasi;

IFUT – O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiy faoliyat turlarining umumdavlat tasniflagichi;

MMK – Mashg'ulotlarning milliy klassifikatori;

TTMM – tarmoq tarif-malaka ma'lumotnomasi;

II. Kasbiy standartning pasporti

1.	Kasbiy standartning nomi:	Eskalatorlarga texnik xizmat ko'rsatish	
2.	Faoliyatning asosiy maqsadi:	Eskalator va unga o'rnatilgan qurilmalarning ishonchli, uzluksiz va xavfsiz ishlashini ta'minlash, ularda yuzaga kelgan nosozliklarni aniqlash va bartaraf etish orqali eskalatorlarning umumiy texnik holatini yuqori darajada saqlash.	
3.	IFUT bo'yicha seksiya, bo'lim, guruh, sinf va kichik sinf:	H seksiya: 33. Mashina va uskunalarni ta'mirlash va o'rnatish 33.1 Tayyor metall buyumlar, mashina va uskunalarni ta'mirlash 33.12 Mashina va uskunalarni ta'mirlash 33.12.0 Mashina va uskunalarni ta'mirlash	
4.	Kasbiy standartning qisqacha mazmuni:	Ushbu standart eskalatorlardan xavfsiz va uzluksiz foydalanishni ta'minlash, ularni texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash orqali ish holatini nazorat qilish bo'yicha talablarni belgilaydi. Standartga ko'ra, chilangar va texnik xodimlar eskalatorning tuzilishi, ishlash prinsiplari, uning asosiy tizimlari (mexanik, elektrik va boshqaruv bloklari) bo'yicha yetarli bilim va amaliy ko'nikmalarga ega bo'lishi shart. Eskalatorni texnik xizmat ko'rsatish bo'yicha talablar harakatdan oldin va keyin mexanik uzellar, podshipniklar, zinovalar zanjiri, tormoz tizimi va elektrodvigatellarni tekshirish, o'quvchi yuklamalarga muvofiq holda ishlashini nazorat qilish, mayda nosozliklarni bartaraf etishni o'z ichiga oladi. Ta'mirlash ishlari eskalatorning ishdan chiqishi holatida yoki belgilangan profilaktik muddatlarda amalga oshiriladi. Bunda elektromotor, tormoz tizimi, avtomatik xavfsizlik qurilmalari, yong'in va xavf signalizatsiyalari, hamda boshqaruv panellarini ta'mirlash va sozlash kabi ishlar bajariladi. Ta'mirlash jarayonida ehtiyot qismlar almashtiriladi va eskalator sinovdan o'tkaziladi. Ish xavfsizligi va mehnat muhofazasi talablariga qat'iy rioya etish talab etiladi. Xodimlar elektr xavfi, harakatlanuvchi qismlar bilan ishlashdagi xavflar va yong'inga qarshi choralar bo'yicha bilimga ega bo'lishlari zarur.	
5.	Qamrab olingan kasblar ro'yxati va malaka darajasi:	Kasblar kodi va nomi:	
		13212018 Elektr ta'mir sexi ustasi	Malaka darajasi: 6
		31151003 Elektromexanik	5
		74122002 Eskalatorlarni ta'mirlash va xizmat ko'rsatish bo'yicha chilangar-elektrik	3

III. Kasblar funksional kartasi

Kasblar		Mehnat funksiyalari		Mehnat vazifalari	
t/r	kodi va nomi:	Kodi va m/d	nomi	kodi	nomi
1.	1324-158 Xizmat (depo, bo'lim, sex, uchastka) katta ustasi, usta, usta yordamchisi	A1.3	Xar xil turdagi uskunalarni ta'mirlash bo'yicha oylik, choraklik va yillik rejalarni, shuningdek ularni ishlatish va texnik xizmat ko'rsatishni yaxshilash bo'yicha tadbirlarni ishlab chikadi, tasdiqlangan rejalarning bajarilishini nazorat qiladi.	A1.01.3	Uskunalarni ta'mirlash va texnik xizmat ko'rsatish bo'yicha rejalarni (oylik, choraklik, yillik) ishlab chiqish.
				A1.02.3	Ta'mirlash ishlari va texnik xizmat ko'rsatish bo'yicha hisobotlar tayyorlash va taqdim etish.
		A2.3	O'z vaqtida texnik xizmat ko'rsatishni va kapital ta'mirlashni amalga oshiradi va barcha turdagi uskunalarining muammosiz va ishonchli ishlashni ta'mirlaydi.	A2.01.3	Uskunalariga o'z vaqtida profilaktik va texnik xizmat ko'rsatish ishlarini bajarish.
				A2.02.3	Uskunalarining muammosiz va barqaror ishlashini nazorat qilish.
		A3.3	Bo'limda ratsionalizatsiya ishlarini tashkil qiladi.	A3.01.3	Ratsionalizatsiya takliflari va ishlanmalarini to'plash, tahlil qilish va rejalashtirish.
				A3.02.3	Hodimlar o'rtasida ratsionalizatsiya g'oyalarini targ'ib qilish.

		A4.3	Eskalatorlarni ta'mirlash uchun xujjatlarni tayyorlash va rasmiylashtirishni tashkil qiladi.	A4.01.3	Eskalatorlarni ta'mirlashga oid texnik, moliyaviy va tashkiliy hujjatlarni tayyorlash.
				A4.02.3	Hujjatlarni tegishli me'yoriy talablarga muvofiq rasmiylashtirish.
2.	3113-033 Elektromexanik	V1.3	Eskalatorlarni muammosiz va ishonchli ishlashini ta'minlaydi.	B1.01.3	Eskalatorlarni muntazam ravishda texnik xizmat ko'rsatish ishlarini amalga oshirish.
				B1.02.3	Eskalatorlarda paydo bo'lgan nosozlik va kamchiliklarni tezda aniqlash.
		V2.3	Uskunalar ta'mirlashga tayyorlashni tashkil qiladi, kerakli extiyot qismlar, asbob-uskunalar bilan ta'minlaydi.	V2.01.3	Ta'mirlash ishlariga uskunalar ta'mirlash jarayonini rejalashtirish va tashkil etish.
				V2.02.3	Ta'mir ishlari uchun zarur bo'lgan ehtiyot qismlar, asbob-uskunalar va materiallarni ta'minlash.
		V3.3	Samarasiz uskunalar yuqori umumli uskunalar bilan almashtirishda, og'ir jismoniy va mehnat talab qiladigan ishlarni mexanizatsiyalash vositalarini joriy etishda ishtirok etadi.	V3.01.3	Samarasiz uskunalar aniqlash va ularni yuqori samaradorlikka ega uskunalar bilan almashtirishni rejalashtirish.
				V3.02.3	Almashtirish jarayonida texnik va iqtisodiy omillarni hisobga olish.
		V4.3	Eskalatorlarni ta'mirlash uchun xujjatlarni tayyorlash va rasmiylashtirishni tashkil qiladi.	V4.01.3	Eskalatorlarni ta'mirlash uchun zarur texnik va tashkiliy hujjatlarni tuzish.
				V4.02.3	Hujjatlarni tegishli me'yoriy hujjatlarga muvofiq rasmiylashtirish.

3.	7412-147 Eskalatorlarni ta'mirlash va xizmat ko'rsatish bo'yicha chilangar elektrik	S1.4	Eskalatorlarning joriy va profilaktik ta'mirida juda murakkab elektr montaj va slesarlik ishlarini bajarish.	C1.01.4	Eskalatorlarni ta'mirlash uchun zarur texnik va tashkiliy hujjatlarni tuzish.
				C1.02.4	Texnik topshiriqlar, ta'mir ishlari rejalari va boshqa hujjatlarni tayyorlash.
		S2.4	Elektrodvigatellarni yochish, qismlarga ajratish, yig'ish va o'rnatish bilan birga eskalatorlarning elektr jihozlarini ta'mirlash va reviziya qilish.	C2.01.4	Elektrodvigatellarni xavfsiz tarzda yochish va ularni qismlarga ajratish.
				C2.02.4	Elektrodvigatellar qismlarning holatini tekshirish va holatini baholash.
		S3.4	Himoya qurilmalari va avtomatikani ta'mirlash.	C3.01.4	Himoya qurilmalari va avtomatik tizimlarning holatini tekshirish va muammolarni aniqlash.
				C3.02.4	Nosozliklarni aniqlash uchun texnik vositalardan foydalanish.
				C3.03.4	Himoya qurilmalari va avtomatikani ta'mirlash, nosoz qismlarni almashtirish yoki tiklash.
		S4.4	Eskalatorlarning elektrdrayv sxemalarini demontaj qilish, montaj qilish, sozlash va tartibga solish.	C4.01.4	Eskalator elektrodrayv sxemalarini xavfsiz va to'g'ri tarzda demontaj qilish.
				C4.02.4	Demontaj qilingan komponentlarni saqlash va hisobga olish.

IV. Kasblar va mehnat vazifalari tavsifi

Kasbning nomi:	Elektr ta'mir sexi ustasi	
Mashg'ulot nomining kodi:	13212018	
TMR bo'yicha malaka darajasi:	6	
Ish staji (amaliy tajriba)ga qo'yilgan talablar:	6-daraja uchun 3 yil ish stajiga ega oliy ma'lumotga ega bo'lgan yoki kamida 5 yil ish stajiga ega bo'lgan shaxslar tayinlanadi;	
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar	Maxsus ruxsatlar: Ishga 18 yoshga to'lganlar qabul qilinadi. Qonun hujjatlarida belgilangan tartibda majburiy dastlabki (ishga kirishda) va davriy tibbiy ko'rikdan (ko'rikdan), shuningdek, navbatdan tashqari tibbiy ko'rikdan (ko'rikdan) o'tish. Ishchi kasbi sertifikatini Ishga munosabat va xulq-atvor: - rahbarlariga o'z vaqtida va to'g'ri ma'lumotlarni taqdim etish; - o'z bilimi, tajribasi va vakolati doirasida qarorlar qabul qilish; - belgilangan vazifalarni ish vaqtidan unumli va oqilona foydalangan holda bajarish; - mehnatni muhofaza qilish va xavfsizlik texnikasi, atrof-muhitni muhofaza qilish, sanitariya-gigiyena, yong'in va elektr xavfsizligi qoidalariga rioya qilish; - o'z tajribasini hamkasblari bilan bo'lishish; - jamoa bilan inoq ishlash; - o'z vazifalariga bog'liq yangilik va innovatsiyalarni kuzatib borish, o'zlashtirish va joriy qilish.	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	7-daraja uchun o'rta ta'lim, o'rta maxsus ta'lim	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	7-daraja uchun – o'rta ta'lim, o'rta maxsus ta'lim va norasmiy (informal) ta'lim natijalarini malakani baholash markazlari tomonidan mustaqil baholanganligi;	
Kasbiy standartlar reestrda mavjudligi:		
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:	2–7 razryadli xizmat (depo, bo'lim, sex, uchastka) katta ustasi, usta, usta yordamchisi	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
	7	Xizmat (depo, bo'lim, sex, uchastka) katta ustasi, usta, usta yordamchisi

Mehnat vazifalarining tasnifi		
Kodi va nomi	Mehnat funksiyalari	
A1.3- Xar xil turdagi uskunalarni ta'mirlash bo'yicha oylik, choraklik va yillik rejalarni, shuningdek ularni ishlatish va texnik xizmat ko'rsatishni yaxshilash bo'yicha tadbirlarni ishlab chikadi, tasdiklangan rejalarning bajarilishini nazorat qiladi.	A1.01.3- Uskunalar ta'mirlash va texnik xizmat ko'rsatish bo'yicha rejalarni (oylik, choraklik, yillik) ishlab chiqish.	Mehnat harakatlari:
		Uskunalar holatini baholash va xizmat muddatini tahlil qilish.
		Ta'mirlash va xizmat ko'rsatish faoliyati uchun statistik ma'lumotlarni to'plash va tahlil qilish.
		Oylik, choraklik va yillik ta'mirlash va profilaktika xizmatlari rejalarni ishlab chiqish.
		Rejalarni tashkilot rahbariyati bilan kelishish va tasdiqlatish.
		Avtoturargohlarda harakatlanuvchi tarkibning holatini kuzatish
		Rejalarni ijrosini nazorat qilish va tahlil qilish.
		Ko'nikma:
		Ta'mirlash va texnik xizmat ko'rsatish turlarini ajrata olish (kapital, joriy, profilaktik).
		Rejalashtirish metodlarini amalda qo'llash ko'nikmasi.
		Uskunalar pasporti, reglamentlar va ekspluatatsiya hujjatlari bilan ishlay olish.
		Bilim:
		Mexanik va elektr uskunalar tuzilishi va ishlash prinsiplari.
		Texnik xizmat va ta'mirlash bo'yicha normativ-huquqiy hujjatlar.
		Ishlab chiqarish jarayoni va uskunalar ekspluatatsiya qilish qoidalari.
		Ishlab chiqarish xavfsizligi va mehnat muhofazasi talablari.
		Iqtisodiy rejalashtirish asoslari (resurslar, xarajatlar, samaradorlik).

		Bajarilgan ishlar doirasida mehnatni muhofaza qilish qoidalari va ko'rsatmalari
		Shaxsiy himoya vositalaridan foydalanish qoidalari
A1.02.3- Ta'mirlash ishlari va texnik xizmat ko'rsatish bo'yicha hisobotlar tayyorlash va taqdim etish.		Mehnat harakatlari:
		Bajarilgan ta'mirlash va texnik xizmat ishlari bo'yicha ma'lumotlarni yig'ish va tizimlashtirish.
		Har kunlik, haftalik, oylik yoki choraklik hisobot formalarini to'ldirish.
		Ishlab chiqarish obyektlari bo'yicha ta'mirlangan uskunalar va xizmat ko'rsatilgan texnika ro'yxatini shakllantirish.
		Qo'llanilgan ehtiyot qismlar, materiallar va mehnat sarflarini hisobga olish.
		Ta'mirlash va xizmat ko'rsatish samaradorligini tahlil qilish (masalan: ish vaqtini tejash, uzilishlar soni kamayishi).
		Hisobotlarni rahbariyatga elektron va/yoki bosma shaklda taqdim etish.
		Hisobotlarda aniqlangan muammolar yoki takliflar bo'yicha takliflar kiritish.
		Ko'nikma:
		Hujjatlashtirish va texnik hisobot tuzish ko'nikmasi.
		Excel, Word, CMMS dasturlari va 1C (yoki tegishli ishlab chiqarish dasturlari) bilan ishlay olish.
		Ishlab chiqarish ma'lumotlarini tahlil qilish va ular asosida xulosa chiqara olish.
		Axborotni aniq, tizimli va tushunarli shaklda bayon qila olish.
		Bilim:
		Ta'mirlash va texnik xizmat turlari, jarayonlari va hujjatlashtirish qoidalari.

		Ishlab chiqarish obyektlarida qo'llaniladigan hisobot turlari va ularni tuzish talablari. Mahsuldorlik, ishonchlilik va uzluksiz ishlash ko'rsatkichlarini baholash usullari. Mehnat muhofazasi va texnik xavfsizlik bilan bog'liq hisobot talabi (agar hisobot shularni qamrasa).
Mas'uliyat va mustaqillik:		1. Eskalatorlarning texnik holatini muntazam tekshirish va profilaktik xizmat ko'rsatish. 2. Xavfsizlik talablariga qat'iy rioya qilish. 3. Aniqlangan nosozliklarni vaqtida bartaraf etish va hisobot berish. 4. Ish jarayonida belgilangan texnik reglamentlarga muvofiq harakat qilish. 5. Nosozliklarni aniqlash va ularni bartaraf etish bo'yicha mustaqil qaror qabul qilish. 6. Ish jarayonida muammolarni hal qilish uchun tashabbus ko'rsatish. 7. Ishni rejalashtirish va samaradorlikni oshirish uchun mustaqil harakat qilish. 8. Favqulodda holatlarda tezkor va to'g'ri choralar ko'rish.
A2.3- O'z vaqtida texnik xizmat ko'rsatishni va kapital ta'mirlashni amalga oshiradi va barcha turdagi	A2.01.3- Uskunalariga o'z vaqtida profilaktik va texnik xizmat	Mehnat harakatlari: Profilaktik xizmat ko'rsatish grafigiga muvofiq uskunalarni tekshirish.

uskunalarining muammosiz va ishonchli ishlashni ta'mirlaydi.	ko'rsatish ishlarini bajarish.	Texnik xizmat ko'rsatish jarayonida uskunalarining ish holatini baholash.
		Maydonda profilaktik ishlar (so'rtish, yog'lash, tozalash va boshqa texnik chora-tadbirlar)ni amalga oshirish.
		Nosozliklarni va kamchiliklarni aniqlash va ular haqida tegishli shaxslarga xabar berish.
		Ko'nikma:
		Uskunalarining ishlash prinsiplari va ularning texnik holatini baholash qobiliyati.
		Yog'lash, tozalash, va texnik xizmatda qo'llaniladigan asbob-uskunalar bilan ishlash.
		Bilim:
		Uskunalarining texnik xizmat ko'rsatish va profilaktika talablari
		Uskunalarining ishlash tartibi va asosiy qismlarining vazifalari
		Bajarilgan ishlar doirasida mehnatni muhofaza qilish qoidalari
		Texnik xizmat turlari (profilaktik, joriy, kapital) va ularning ahamiyati.
		Ta'mirlash va texnik xizmat ko'rsatish bo'yicha normativ-huquqiy hujjatlar.
	A2.02.3- Uskunalarining muammosiz va barqaror ishlashini nazorat qilish.	Mehnat harakatlari:
		Uskunalarining ishlash holatini muntazam kuzatib borish va qayd etish.
		Ish jarayonida muammolarni aniqlash va ularni tezkorlik bilan bartaraf etish uchun choralar ko'rish.
		Uskunalarining texnik holatini baholash va profilaktik xizmat ko'rsatish rejalariga muvofiq tekshirishlar o'tkazish.
		Muammosiz ishlashni ta'minlash uchun texnik xizmatchilar bilan hamkorlikda ishlash.

		Ko'nikma:
		Uskunalarining texnik holatini baholash va diagnostika qilish ko'nikmasi, muammolarni aniqlash va tezkor yechim topish qobiliyati.
		Bilim:
		Uskunalarining ishlash prinsiplari va texnik xususiyatlari.
		Texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash jarayonlari.
		Monitoring va diagnostika usullari.
		Mehnat muhofazasi va texnik xavfsizlik talablari.
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Eskalatorlarni uzluksiz ishlashini ta'minlash.
		2. Eskalatorlarni nazorat qilish va nosozliklarni bartaraf etish.
		3. Favqulodda holatlarda tezkor va to'g'ri qaror qabul qilish.
		4. Nosozliklarni mustaqil aniqlash va bartaraf etish.
A3.3- Bo'limda ratsionalizatsiya ishlarini tashkil qiladi.	A3.01.3- Ratsionalizatsiya takliflari va ishlanmalarini to'plash, tahlil qilish va rejalashtirish.	Mehnat harakatlari:
		Xodimlardan va boshqa manbalardan ratsionalizatsiya takliflari va ishlanmalarini qabul qilish.
		Taklif va ishlanmalarni yig'ish, ro'yxatga olish va tizimlashtirish.
		Takliflarni texnik va iqtisodiy jihatdan tahlil qilish.
		Maqsadga muvofiq takliflarni saralash va ularni amalga oshirish imkoniyatlarini baholash.
		Ratsionalizatsiya ishlari bo'yicha rejalarni ishlab chiqish va tasdiqlash uchun taqdim etish.
		Ko'nikma:

		Tadqiqot va tahlil usullari bo'yicha ko'nikmalar.
		Tashkiliy va boshqaruv ishlarini muvofiqlashtirish qobiliyati.
A3.02.3- Hodimlar o'rtasida ratsionalizatsiya g'oyalarini targ'ib qilish.		Tegishli turdagi lokomotiv holatini aniqlashda texnikani qo'llash
		Axborot yig'ish va uni tizimlashtirish ko'nikmasi.
		Muammolarni aniqlash va ularga yechim taklif qilish ko'nikmasi.
		Bilim:
		Ratsionalizatsiya va innovatsiyalar asoslari.
		Ishlab chiqarish jarayonlari va ularni takomillashtirish yo'llari.
		Tahlil va baholash metodlari.
		Loyihalash va rejalashtirish prinsiplari.
		Mehnat muhofazasi va xavfsizlik talablari.
		Mehnat harakatlari:
		Targ'ibot materiallarini tayyorlash va tarqatish (plakatlar, bukletlar, elektron xabarlar).
		Ratsionalizatsiya bo'yicha seminarlar, treninglar yoki yig'ilishlarni tashkil etish va o'tkazish.
		Hodimlarning takliflarini qabul qilish va ularni qo'llab-quvvatlash.
		Ratsionalizatsiya g'oyalarining amalga oshirilishini qo'llab-quvvatlash va kuzatish.
		Ratsionalizatsiya yo'nalishidagi ishlar bo'yicha axborot yozish va hisobot berish.
		Ko'nikma:
		Samarali muloqot va taqdimot ko'nikmalari.
		Targ'ibot va o'qitish usullari bo'yicha malaka.
		Hodimlar bilan ishlashda jamoaviy ish ko'nikmalari.

		Tashkiliy ishlar va tadbirlarni tashkil etish qobiliyati.
		Axborot tayyorlash va tarqatish ko'nikmalari.
		Bilim:
		Ratsionalizatsiya g'oyalari va ularning ahamiyati.
		Ishlab chiqarish jarayonlari va ularni takomillashtirish asoslari.
		Targ'ibot metodologiyasi va kommunikatsiya prinsiplari.
		Ish joyidagi me'yoriy hujjatlar va ichki nizomlar.
		Mehnat muhofazasi va xavfsizlik talablari.
A4.3- Eskalatorlarni ta'mirlash uchun xujjatlarni tayyorlash va rasmiylashtirishni tashkil qiladi.	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Eskalatorlarga texnik xizmat ko'rsatish va nosozliklarni aniqlash.
		2. Harakat xavfsizligini ta'minlash va favqulodda vaziyatlarda tezkor choralar ko'rish.
		3. Texnik xizmat va yordamchi ishlarni mustaqil bajarish.
		4. Nosozliklarni bartaraf etishda tashabbus ko'rsatish.
		Mehnat harakatlari:
		Ta'mir talab etiladigan eskalatorlar holatini tahlil qilish va hujjatlashtirish uchun ma'lumotlar to'plash.
		Texnik hujjatlar (rejalar, sxemalar, texnik topshiriqlar, ishlab chiqarish grafiklari) tayyorlash.
		Ta'mirlash xarajatlar smetasi va moliyaviy hisob-kitoblarni shakllantirish.
A4.01.3- Eskalatorlarni ta'mirlashga oid texnik, moliyaviy va tashkiliy hujjatlarni tayyorlash.		Loyiha va tashkiliy-iqtisodiy hujjatlarni tayyorlash (kalendar reja, resurslar taqsimoti, materiallar talabnomasi va h.k.).
		Tegishli rahbariyat va bo'limlar bilan kelishish va tasdiqlash

		uchun hujjatlarni rasmiylashtirish.
		Ko'nikma:
		Texnik hujjatlar bilan ishlash va ularni rasmiylashtirish ko'nikmasi.
		Smeta va moliyaviy hisob-kitoblar tuzish ko'nikmasi.
		Ta'mirlash loyihalarini rejalashtirish va hujjatlashtirish ko'nikmasi.
		MS Office (ayniqsa Excel va Word), 1S, AutoCAD, va CMMS kabi dasturlardan foydalana olish.
		Hujjat aylanmasi va tasdiqlash jarayonlarini tashkil qilish ko'nikmasi.
		Bilim:
		Eskalatorlar tuzilishi, ishlash prinsiplari va ta'mirlash turlari (joriy, kapital, profilaktik).
		Texnik hujjatlashtirish talablari (GOST, OST, me'yorlar).
		Moliyaviy hisob-kitob asoslari va smeta tuzish qoidalari.xizmat ko'rsatish qoidalari
		Loyiha-tahliliy va tashkiliy rejalashtirish asoslari.
		Mehnat muhofazasi, xavfsizlik va texnik ekspluatatsiya standartlari.
	A4.02.3- Hujjatlarni tegishli me'yoriy talablarga muvofiq rasmiylashtirish.	Mehnat harakatlari:
		Hujjatlashtirish bo'yicha amaldagi me'yoriy-huquqiy hujjatlarni o'rganish.
		Hujjatlarni tayyorlashda talab qilinadigan standartlar va qoidalarni aniqlash.
		Hujjatlarni to'g'ri shaklda tuzish, formalarga muvofiq to'ldirish va rasmiylashtirish.
		Hujjatlarni tasdiqlash va ro'yxatga olish jarayonlarini amalga oshirish.

		Talablarga muvofiq hujjatlarni arxivlash va saqlashni ta'minlash.
		Ko'nikma:
		Hujjatlashtirish standartlari va me'yorlarini tushunish va qo'llash ko'nikmasi.
		Rasmiy hujjatlarni tuzish va rasmiylashtirishda malaka.
		Elektron hujjat aylanmasi dasturlari bilan ishlash ko'nikmasi
		Axborotni tizimlashtirish va uni to'g'ri joylashtirish qobiliyati.
		Ish boshqarish ko'nikmalari.
		Bilim:
		Milliy va sohaviy hujjatlashtirish standartlari (GOSTlar, STANDARTlar va boshqalar).
		Mehnat va ishlab chiqarish hujjatlarini rasmiylashtirish qoidalari.
		Hujjatlarni saqlash va arxivlash qoidalari.
		Elektron hujjat aylanmasi va axborot texnologiyalari.
		Mehnat muhofazasi va texnik xavfsizlik talablari.
	Mas'uliyat mustaqillik:	1. Eskalator va uning jihozlarini texnik ko'rikdan o'tkazish va sozligini tekshirish.
		2. Nosozliklarni aniqlash va ta'mirlash uchun tegishli choralarni ko'rish.
		3. Eskalatorning texnik holatini mustaqil baholash va profilaktik xizmat ko'rsatish.
		4. Favqulodda holatlarda tezkor chora ko'rish va xavfsizlikni ta'minlash.
		5. Ish jarayonida texnik reglamentlarga muvofiq harakat qilish.
Texnik va/yoki texnologik talab	1. Eskalatorlarni ta'mirlash ishlari belgilangan texnik xujjatlarga va ishlab chiqaruvchi zavod-ishlab	

	chiqaruvchilarning tavsiyalariga muvofiq amalga oshirilishi kerak. 2. Ta'mirlash ishlarini olib borishda eskalatorning elektr va mexanik qismlarining holati to'liq baholanib, nosozliklar aniqlanishi lozim. 3. Elektr jihozlari va komponentlari ta'mirida yuqori sifatli va muvofiq zapas qismlardan foydalanilishi shart. 4. Barcha ta'mirlangan qismlar va elektrouzellar sinovdan o'tkazilishi va ishlab chiqaruvchi tomonidan tasdiqlangan texnik hujjatlarga muvofiqligini tasdiqlash lozim. 5. Ta'mirlash jarayonida xavfsizlik qoidalariga qat'iy rioya qilinishi va ishchilar uchun kerakli himoya vositalari ta'minlanishi shart.
Kasbning nomi:	Elektromexanik
Mashg'ulot nomining kodi:	3113-033
TMR bo'yicha malaka darajasi:	5
Ish staji (amaliy tajriba)ga qo'yilgan talablar:	3-daraja uchun oliy texnik ma'lumoti yoki o'rta maxsus ma'lumotga ega kamida 1 yil ish stajiga ega bo'lishi zarur;
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar	Maxsus ruxsatlar: Ishga 18 yoshga to'lganlar qabul qilinadi. Qonun hujjatlarida belgilangan tartibda majburiy dastlabki (ishga kirishda) va davriy tibbiy ko'rikdan (ko'rikdan), shuningdek, navbatdan tashqari tibbiy ko'rikdan (ko'rikdan) o'tish. Ishchi kasbi sertifikatini Ishga munosabat va xulq-atvor: - rahbarlariga o'z vaqtida va to'g'ri ma'lumotlarni taqdim etish; - o'z bilimi, tajribasi va vakolati doirasida qarorlar qabul qilish; - belgilangan vazifalarni ish vaqtidan unumli va oqilona foydalangan holda bajarish; - mehnatni muhofaza qilish va xavfsizlik texnikasi, atrof-muhitni muhofaza qilish, sanitariya-gigiyena, yong'in va elektr xavfsizligi qoidalariga rioya qilish; - o'z tajribasini hamkasblari bilan bo'lishish; - jamoa bilan inoq ishlash; - o'z vazifalariga bog'liq yangilik va innovatsiyalarni kuzatib borish, o'zlashtirish va joriy qilish.
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	5-daraja uchun o'rta ta'lim, o'rta maxsus ta'lim

Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	5-daraja uchun – o'rta ta'lim, o'rta maxsus ta'lim va norasmiy (informal) ta'lim natijalarini malakani baholash markazlari tomonidan mustaqil baholanganligi;	
Kasbiy standartlar reestrda mavjudligi:		
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:	2–4 razryadli Elektromexanik	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
	5	Elektromexanik

Mehnat vazifalarining tasnifi		
Kodi va nomi	Mehnat funksiyalari	
B1.3- Eskalatorlarni muammosiz va ishonchli ishlashini ta'minlaydi.	B1.01.3- Eskalatorlarni muntazam ravishda texnik xizmat ko'rsatish ishlarini amalga oshirish.	Mehnat harakatlari:
		Eskalatorlarni texnik xizmat ko'rsatish rejasiga muvofiq tekshirish va nazorat qilish.
		Uskunalarining turli qismlarini yog'lash, tozalash va profilaktik tekshiruvlar o'tkazish.
		Mexanik va elektr qismlarning holatini baholash, nosozliklarni aniqlash.
		Qayd etilgan kamchiliklarni bartaraf etish bo'yicha chora-tadbirlar ko'rish yoki ta'mirlashga tayyorlash.
		Texnik xizmat natijalari haqida hisobotlar tuzish va ularni tegishli bo'limlarga taqdim etish.
		Ko'nikma:
		Texnik xizmat ko'rsatish jarayonlari va usullarini amalga oshirish ko'nikmasi.
		Eskalatorlarning mexanik va elektr qismlarini tahlil qilish va texnik holatini baholash.
		Texnik asbob-uskunalar va diagnostik qurilmalardan foydalanish.
		Bilim:
		Eskalatorlarning tuzilishi va ishlash prinsiplari.

		Texnik xizmat ko'rsatish turlari (profilaktik, joriy, kapital) va ularning talablari.
		Mehnat muhofazasi va texnik xavfsizlik qoidalari.
		Texnik xizmat ko'rsatish jarayonini tashkil qilish va nazorat qilish.
	B1.02.3- Eskalatorlarda paydo bo'lgan nosozlik va kamchiliklarni tezda aniqlash.	Mehnat harakatlari:
		Eskalatorlarning ishlash jarayonini muntazam kuzatish va monitoring qilish.
		Audio, vizual va texnik belgilar orqali nosozlik alomatlarini faqatlash.
		Mexanik, elektr va elektron tizimlarda sodir bo'lishi mumkin bo'lgan muammolarni tezda diagnostika qilish.
		Nosozlik keltirib chiqaruvchi sabablarni aniqlash va bartaraf etish bo'yicha taklif berish.
		Aniqlangan muammolarni hujjatlashtirish va rahbariyatga yoki ta'mir guruhlariga xabar berish.
		Ko'nikma:
		Diagnostika va tekshiruv usullaridan foydalanish.
		Elektr va mexanik tizimlarni tahlil qilish ko'nikmasi.
		Nosozlikni aniqlash uchun audio/vizual belgilarni baholash qobiliyati.
		Diagnostik asbob-uskunalaridan (tester, multimetr, vibrodiagnostika uskunalari) foydalanish.
		Bilim:
		Eskalatorlarning konstruksiyasi, ishlash prinsiplari va tizimlari.

		Eng ko'p uchraydigan nosozlik turlari va ularning belgilari.
		Elektr va mexanik diagnostika usullari.
		Mehnat muhofazasi va favqulodda holatlarda harakat qilish qoidalari.
		Ishlab chiqarishda nosozliklarni qayd etish va xabar berish tartibi.
Mas'uliyat va mustaqillik:		1. Eskalatorlarning texnik holatini muntazam tekshirish va profilaktik xizmat ko'rsatish. 2. Xavfsizlik talablariga qat'iy rioya qilish. 3. Aniqlangan nosozliklarni vaqtida bartaraf etish va hisobot berish. 4. Ish jarayonida belgilangan texnik reglamentlarga muvofiq harakat qilish. 5. Nosozliklarni aniqlash va ularni bartaraf etish bo'yicha mustaqil qaror qabul qilish. 6. Ish jarayonida muammolarni hal qilish uchun tashabbus ko'rsatish. 7. Ishni rejalashtirish va samaradorlikni oshirish uchun mustaqil harakat qilish. 8. Favqulodda holatlarda tezkor va to'g'ri choralar ko'rish.
B2.3-Uskunalar ni ta'mirlashga tayyorlashni tashkil qiladi, kerakli extiyot qismlar, asbob-uskunalar bilan ta'minlaydi.	B2.01.3- Ta'mirlash ishlariga uskunalar ni tayyorlash jarayonini rejalashtirish va tashkil etish.	Mehnat harakatlari:
		Uskunaning joriy texnik holatini baholash va ta'mirlashga ehtiyojini aniqlash.
		Ta'mirlashga tayyorlash bo'yicha texnik vazifalarni belgilash.

		Ta'mir ishlarini bajarish muddatlari, talab etiladigan resurslar (kadrlar, ehtiyot qismlar, asbob-uskunalar) va ish jadvalini rejalashtirish.
		Uskunani ish jarayonidan xavfsiz holda ajratish va tayyorlashni amalga oshirish.
		Ta'mirga oid barcha tayyorgarlik ishlarini tashkil etish: asboblarni joylashtirish, ehtiyot qismlarni tayyorlash, ish joyini nazorat qilish.
		Ko'nikma:
		Ta'mirlash jarayonlarini tashkil etish va muddatni aniq rejalashtirish ko'nikmasi.
		Bilim:
		Uskunalarining tuzilishi va ishlash prinsiplari.
		Ta'mirlash turlari (joriy, kapital, profilaktik) va ularning talablari.
	B2.02.3- Ta'mir ishlari uchun zarur bo'lgan ehtiyot qismlar, asbob-uskunalar va materiallarni ta'minlash.	Ishlab chiqarish jarayonida uskunalarini xavfsiz ajratish va tayyorlash qoidalari.
		Mehnat harakatlari:
		Ta'mir rejalari asosida kerakli ehtiyot qismlar, asbob-uskunalar va materiallar ro'yxatini shakllantirish.
		Mavjud zaxiralarni inventarizatsiya qilish va yetishmayotgan pozitsiyalarni aniqlash.
		Ombor va ta'minot bo'limi bilan aloqalar o'rnatish va materiallar yetkazib berishni tashkil etish.
		Ta'mir uchun olingan qismlarni qabul qilish, tekshirish va ishchi joylarga yetkazishni muvofiqlashtirish
		Asbob-uskunalarining holatini tekshirish va kerakli holda ularni ta'mirlash yoki almashtirishni ta'minlash.
		Materiallarni to'g'ri saqlash va ulardan foydalanish hisobini yuritish.

		Ko'nikma:
		Ta'mir uchun zarur materiallar va ehtiyot qismlarni aniqlash va ro'yxatga olish ko'nikmasi.
		Bilim:
		Uskunalar va mexanizmlar uchun zarur bo'lgan asosiy ehtiyot qismlar va materiallar.
		Ta'mirlash rejalari va resurs talablarini aniqlash usullari.
	Mas'uliyat va mustaqillik:	Ombor xisoboti va moddiy-texnik ta'minot jarayonlari.
		1. Eskalator xavfsiz ishlashini nazorat qilish va nosozliklarni bartaraf etish.
		2. Favqulodda holatlarda tezkor va to'g'ri qaror qabul qilish.
		3. Nosozliklarni mustaqil aniqlash va bartaraf etish.
		4. Signalizatsiya va boshqaruv tizimlarini mustaqil yuritish.
B3.3-Samarasiz uskunalarni yuqori umumli uskunalar bilan almashtirishda, og'ir jismoniy va mehnat talab qiladigan ishlarni mexanizatsiyalash vositalarini joriy etishda ishtirok etadi.	B3.01.3- Samarasiz uskunalarni aniqlash va ularni yuqori samaradorlikka ega uskunalar bilan almashtirishni rejalashtirish.	Mehnat harakatlari:
		Ishlab chiqarish jarayonida uskunalar samaradorligini tahlil qilish (tez-tez nosozlik, yuqori energiya sarfi, past unumdorlik va h.k.).
		Samarasiz uskunalarni aniqlash bo'yicha diagnostika va monitoring o'tkazish.
		Yangi, yuqori samaradorlikka ega uskunalar texnik va iqtisodiy xususiyatlarini o'rganish.
		Almashtirish bo'yicha loyiha-reja, iqtisodiy asoslantirish (biznes-reja, xarajatlar va foyda hisob-kitobi) tayyorlash.
		Mavjud uskunani chiqarish va yangi uskunani joylashtirish uchun tashkiliy tadbirlarni rejalashtirish.
		Ko'nikma:

		Uskunalar samaradorligini baholash va kamchiliklarni aniqlash ko'nikmasi.
		Texnik iqtisodiy tahlil va xarid variantlarini solishtirish ko'nikmasi.
		Loyiha rejalar tuzish, grafiklar ishlab chiqish va resurslar taqsimlash.
		Bilim:
		Ishlab chiqarish uskunalarining texnik xususiyatlari va samaradorlik ko'rsatkichlari (KPD, ishlab chiqarish quvvati, energiya tejamkorligi va h.k.).
		Loyiha rejalashtirish va investitsion tahlil asoslari.
		Ishlab chiqarish jarayonlari va texnologik talablar.
		Mehnat muhofazasi, texnik xavfsizlik va sanitariya normalari.
	B3.02.3- Almashtirish jarayonida texnik va iqtisodiy omillarni hisobga olish.	Mehnat harakatlari:
		Mavjud uskunaning ishlab chiqarish unumdorligi, ishonchliligi, xizmat muddati va energiya sarfini tahlil qilish.
		Yangi uskuna (yoki texnologiya) uchun texnik tavsiflar va ekspluatatsiya shartlarini o'rganish.
		Almashtirish bilan bog'liq investitsion xarajatlar (xarid, montaj, o'quv, logistika va h.k.)ni hisoblash.
		Yangi uskuna joriy etilgandan keyin kutilgan foyda: energiya tejash, ishlab chiqarish hajmi oshishi, ta'mirlash xarajatlari qisqarishi va h.k.ni baholash.
		Texnik va iqtisodiy ko'rsatkichlar asosida qaror qabul qilish uchun solishtirma tahlil (variantlarni baholash).
		Ko'nikma:
		Texnik iqtisodiy tahlil va solishtirma baholash (SWOT, ABC, ROI, Payback period va h.k.)

		Ishlab chiqarish texnologiyalarini tahlil qilish ko'nikmasi.
		Loyihaviy tahlil va hisobot tayyorlash ko'nikmasi.
		Bilim:
		Texnik-iqtisodiy baholash asoslari
		Ishlab chiqarish uskunalarining ekspluatatsion va energetik xarakteristikalar
		Moliya, byudjetlashtirish va sarmoyaviy hisob-kitob usullari.
B4.3-Eskalatorlarni ta'mirlash uchun xujjatlarni tayyorlash va rasmiylashtirishni tashkil qiladi.	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Eskalatorlarga texnik xizmat ko'rsatish va nosozliklarni aniqlash. 2. Favqulodda vaziyatlarda tezkor choralar ko'rish. 3. Texnik xizmat va yordamchi ishlarni mustaqil bajarish. 4. Nosozliklarni bartaraf etishda tashabbus ko'rsatish.
		Mehnat harakatlari:
		Ta'mir talab etiladigan eskalatorlar holatini tekshirish va texnik ma'lumotlarni yig'ish.
		Ta'mirlash ishlari turiga (joriy, kapital, profilaktik) qarab tegishli hujjatlar ro'yxatini shakllantirish.
		Texnik hujjatlar tuzish
		Hujjatlarni tegishli me'yoriy va ichki talablarga muvofiq rasmiylashtirish.
		Ko'nikma:
		Texnik hujjatlarni tuzish va tahrir qilish ko'nikmasi.
		Eskalatorlar tuzilishi va ta'mirlash texnologiyalarini hujjatlashtirish.
		Jadvallar va rejalar tuzish
B4.01.3- Eskalatorlarni ta'mirlash uchun zarur texnik va tashkiliy hujjatlarni tuzish.		Rasmiy hujjatlar bilan ishlash va muvofiqlashtirish jarayonlarini yuritish.
		Bilim:

		Eskalatorlar konstruksiyasi va ularning ta'mirlash talablari.
		Texnik va tashkiliy hujjatlashtirish standartlari (GOST, ST, ISO va boshqalar).
B4.02.3- Hujjatlarni tegishli me'yoriy hujjatlarga muvofiq rasmiylashtirish.		Ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatishda hujjat aylanmasi qoidalari.
		Mehnat muhofazasi va xavfsizlik texnikasi normalari.
		Mehnat harakatlari:
		Aloqador me'yoriy-huquqiy va ichki hujjatlar (GOST, ST, ID, qonunlar, nizomlar va yo'riqnomalar)ni o'rganish.
		Hujjat turiga qarab (texnik, tashkiliy, hisobotli, moliyaviy) tegishli talablarni aniqlash.
		Hujjatlarni belgilangan format, shrift, struktura, mazmun va rasmiy til talablariga muvofiq tuzish.
		Hujjatlarda aniqlik, mantiqiylik, lo'ndalik va ishonchli ma'lumotlarni ta'minlash.
		Hujjatlarni ichki va tashqi aylanma talablariga muvofiqlashtirish (imzo, muhr, ro'yxatdan o'tkazish).
		Ko'nikma:
		Rasmiy ish yuritish va hujjatlashtirish qoidalarini amalga oshirish.
		GOST, ST, ISO va boshqa standartlarga muvofiq hujjat tuzish ko'nikmasi.
		Hujjatlarni tahrir qilish, formatlash va rasmiylashtirish ko'nikmasi (MS Word, Excel, elektron hujjat dasturlari).
		Aloqa va muvofiqlashtirish jarayonlarini samarali yuritish.
		Bilim:
		Ish yuritish va hujjatlashtirishga oid milliy va sohaviy standartlar (GOST R 6.30-2003, ISO 9001, ID-lar va boshqalar).

		Texnik, tashkiliy, moliyaviy va hisobot hujjatlari tarkibi va strukturasi.
		Ishlab chiqarish, ta'mirlash va xizmat ko'rsatishda qo'llaniladigan hujjatlar turlari.
		Mehnat muhofazasi va xavfsizlikka oid normativ hujjatlar bilan ishlash.
	Mas'uliyat mustaqillik: va	1. Nosozliklarni aniqlash va ta'mirlash uchun tegishli choralarni ko'rish. 2. Eskalatorning texnik holatini mustaqil baholash va profilaktik xizmat ko'rsatish. 3. Favqulodda holatlarda tezkor chora ko'rish va xavfsizlikni ta'minlash. 4. Ish jarayonida texnik reglamentlarga muvofiq harakat qilish.
Texnik va/yoki texnologik talab	1. Ta'mirlash ishlarini amalga oshirish uchun zarur bo'lgan barcha hujjatlar (texnik topshiriq, ta'mirlash rejasi, smeta, xavfsizlik chora-tadbirlari bo'yicha yo'riqnomalar) to'liq va aniq tartibda ishlab chiqilishi shart. 2. Hujjatlar eskalator turiga, ishlab chiqaruvchi tavsiyalariga hamda amaliyot tajribasiga muvofiq bo'lishi kerak. 3. Hujjatlar texnik xavfsizlik qoidalari va sanitariya normalariga to'liq mos bo'lishi kerak. 4. Ta'mirlash ishlarining sifatini ta'minlash maqsadida hujjatlar texnik nazorat va sinov usullarini o'z ichiga olishi shart. 5. Hujjatlar tayyorlash jarayonida ishlab chiqarishning texnik jarayonlari va texnologik tartiblari to'liq inobatga olinishi lozim. 6. Ta'mirlashning turli turlari (joriy, profilaktik, kapital ta'mir) uchun alohida texnologik kartalar va yo'riqnomalar tayyorlanishi shart. 7. Hujjatlarda ta'mir jarayonida ishlatiladigan asbob-uskunalar va materiallar ro'yxati, ularni qo'llash usullari, hamda sifatni nazorat qilish usullari belgilanishi lozim	

Kasbning nomi:	Eskalatorlarni ta'mirlash va xizmat ko'rsatish bo'yicha chilangar elektrik	
Mashg'ulot nomining kodi:	7412-147	
TMR bo'yicha malaka darajasi:	3	
Ish staji (amaliy tajriba)ga qo'yilgan talablar:	3-daraja uchun Taqsimlash qurilmalar jihozlarini ta'mirlash bo'yicha 3-darajali elektrochilangar lavozimida kamida uch yillik ish stajiga ega hamda kamida bir marta malaka oshirgan bo'lishi.	
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar	Maxsus ruxsatlar: Ishga 18 yoshga to'lganlar qabul qilinadi. Qonun hujjatlarida belgilangan tartibda majburiy dastlabki (ishga kirishda) va davriy tibbiy ko'rikdan (ko'rikdan), shuningdek, navbatdan tashqari tibbiy ko'rikdan (ko'rikdan) o'tish. Ishchi kasbi sertifikatini Ishga munosabat va xulq-atvor: - rahbarlariga o'z vaqtida va to'g'ri ma'lumotlarni taqdim etish; - o'z bilimi, tajribasi va vakolati doirasida qarorlar qabul qilish; - belgilangan vazifalarni ish vaqtidan unumli va oqilona foydalangan holda bajarish; - mehnatni muhofaza qilish va xavfsizlik texnikasi, atrof-muhitni muhofaza qilish, sanitariya-gigiyena, yong'in va elektr xavfsizligi qoidalariga rioya qilish; - o'z tajribasini hamkasblari bilan bo'lishish; - jamoa bilan inoq ishlash; - o'z vazifalariga bog'liq yangilik va innovatsiyalarni kuzatib borish, o'zlashtirish va joriy qilish.	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	3-daraja uchun o'rta professional ta'lim talab etiladi.	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	3-daraja uchun – o'rta ta'lim, o'rta maxsus ta'lim, boshlang'ich professional ta'lim va norasmiy (informal) ta'lim natijalarini malakani baholash markazlari tomonidan mustaqil baholanganligi;	
Kasbiy standartlar reestrda mavjudligi:		
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:	2–6 razryadli Chilangar elektrik	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
	3	Eskalatorlarni ta'mirlash va xizmat ko'rsatish bo'yicha chilangar elektrik

Kodi va nomi	Mehnat funksiyalari	
S1.4-Eskalatorlarning joriy va profilaktik ta'mirida juda murakkab elektr montaj va slesarlik ishlarini bajarish.	S1.01.4- Eskalatorlarni ta'mirlash uchun zarur texnik va tashkiliy hujjatlarni tuzish.	Mehnat harakatlari: Eskalatorning texnik holatini baholash va ta'mirlash ehtiyojini aniqlash. Ta'mir turiga qarab (joriy, kapital, profilaktik) zarur hujjatlarning ro'yxatini shakllantirish Hujjatlarni tegishli bo'limlar bilan kelishish va tasdiqlash. Ko'nikma: Ta'mirlash ishlarini rejalashtirish va hujjatlashtirish ko'nikmasi. Texnik va tashkiliy ma'lumotlarni yozma shaklda to'g'ri bayon etish. Texnik xizmat ko'rsatish standartlariga muvofiq ish yuritish. Bilim: Eskalatorlarning konstruksiyasi, ishlash tamoyillari va ta'mir turlari. Texnik hujjatlashtirish standartlari (GOST, ISO va ichki me'yorlar). Tashkiliy ishlarni rejalashtirish usullari (grafik tuzish, vazifa taqsimoti). Mehnat muhofazasi, texnik xavfsizlik va yong'in xavfsizligi bo'yicha hujjatlar tuzish talablari.
		Mehnat harakatlari: Ta'mir talab etiladigan uskunaning texnik holatini o'rganish va tahlil qilish. Ta'mir turiga (joriy, kapital, profilaktik) muvofiq ravishda texnik topshiriq (TZ) tuzish Hujjatlarni ishlab chiqarish talablari, GOST, ST va ichki normativ hujjatlarga muvofiq tayyorlash.

		Hujjatlarni muvofiqlashtirish, tasdiqlash va zarur bo'lsa, qayta ko'rib chiqish.
		Ko'nikma:
		Texnik topshiriq va rejalar tuzish ko'nikmasi.
		Kalendar grafik va resurs rejalari ishlab chiqish.
		Elektr va mexanik tizimlar bo'yicha hujjat tuzish va tahrirlash.
		Bilim:
		Ta'mirlash ishlarini rejalashtirish va boshqarish asoslari.
		Eskalatorlar va boshqa uskunalarning texnik tuzilishi va ta'mir qoidalari.
	Mas'uliyat va mustaqillik:	Mehnat muhofazasi, xavfsizlik va ishlab chiqarish normalari bo'yicha hujjatlar tuzish qoidalari.
		1. Eskalatorlarning texnik holatini muntazam tekshirish va profilaktik xizmat ko'rsatish. 2. Xavfsizlik talablariga qat'iy rioya qilish. 3. Aniqlangan nosozliklarni vaqtida bartaraf etish va hisobot berish. 4. Ish jarayonida belgilangan texnik reglamentlarga muvofiq harakat qilish. 5. Nosozliklarni aniqlash va ularni bartaraf etish bo'yicha mustaqil qaror qabul qilish. 6. Ish jarayonida muammolarni hal qilish uchun tashabbus ko'rsatish. 7. Ishni rejalashtirish va samaradorlikni oshirish uchun mustaqil harakat qilish.

		8. Favqulodda holatlarda tezkor va to'g'ri choralar ko'rish.
S2.4-Elektrodvigatellarni yochish, qismlarga ajratish, yig'ish va o'rnatish bilan birga eskalatorlarning elektr jihozlarini ta'mirlash va reviziya qilish.	S2.01.4- Elektrodvigatellarni xavfsiz tarzda yochish va ularni qismlarga ajratish.	Mehnat harakatlari:
		Elektrodvigatelni tok manbaidan xavfsiz ajratish va energiya manbaini blokirovka qilish (energiya izolyatsiyasi).
		Mahalliy qoidalarga muvofiq xavfsizlik choralarini ko'rish (elektrik razryad, yuqori kuchlanish, harakatdagi qismlardan himoya).
		Elektrodvigatel tashqi holatini vizual ko'rikdan o'tkazish.
		Kerakli asbob-uskunalarini tayyorlash va tekshirish (kalitlar, syomniklar, o'lchov asboblari va h.k.).
		Elektrodvigatelni qat'iy tartibda va texnik reglament asosida qismlarga ajratish
		Ko'nikma:
		Elektr uskunalar bilan xavfsiz ishlash ko'nikmasi, Elektrodvigatellarni ajratish va yig'ish amaliyoti, Texnik holatni baholash va nosozlikni aniqlash ko'nikmasi
		Bilim:
		Elektrodvigatellarning tuzilishi, ishlash prinsipi va turlari.
		Texnik xavfsizlik va mehnat muhofazasi qoidalari (elektr xavfsizligi, mexanik xavflar va h.k.).
		Elektromexanik ta'mirlash standartlari va reglamentlari.
		Asboblarning va o'lchov uskunalarining qo'llanilishi.
		Mehnat harakatlari:

	S2.02.4- Elektrovdigatellar qismlarning holatini tekshirish va holatini baholash.	Xavfsizlik qoidalariga muvofiq shaxsiy muhofaza vositalarini kiyish
		Elektrovdigatelning tashqi holatini ko'zdan kechirish va ta'mirlanadigan qismlarni aniqlash.
		To'g'ri asbob-uskunalarini tayyorlash va ularni tekshirish.
		Qismlarni ehtiyotkorlik bilan ajratish (rotor, stator, podshipnik va boshqa elementlar).
		Qismlarni identifikatsiyalash va tartib bilan joylashtirish.
		Xavfsizlik talablariga muvofiq ish jarayonini hujjatlashtirish.
		Ko'nikma:
		Elektr xavfsizligi qoidalari, texnik asbob-uskunalaridan to'g'ri foydalanish, mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi.
		Bilim:
		Elektrovdigatellarning tuzilishi va ishlash prinsiplari.
		Ta'mirlash jarayoni va uskunalar.
		Elektr uskunalarini ta'mirlash qoidalari.
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Eskalator va uning qismlarini uzluksiz ishlashini ta'minlash. 2. Eskalatorning nosozliklarni bartaraf etish. 3. Favqulodda holatlarda tezkor va to'g'ri qaror qabul qilish. 4. Nosozliklarni mustaqil aniqlash va bartaraf etish.
S3.4- Himoya qurilmalari va avtomatikani ta'mirlash.	S3.01.4- Himoya qurilmalari va avtomatik tizimlarning holatini tekshirish va muammolarni aniqlash.	Mehnat harakatlari:
		Himoya qurilmalari va avtomatik tizimlarning ishlash tartibi va texnik ko'rsatkichlarini o'rganish.
		Texnik hujjatlar (sxemalar, yo'riqnomalar) asosida tizimlarni vizual va texnik tekshiruvdan o'tkazish.

		Modullarning (rele, sensorlar, kontrollerlar) holatini nazorat qilish.
		Elektr o'lchov vositalari yordamida kuchlanish, tok va boshqa parametrlarni o'lchash.
		Muammo belgilarini aniqlash (issiqlanish, shovqin, signallar).
		Kamchilik va nosozliklarni tizimli tahlil qilish.
		Tekshiruv natijalarini qayd etish va hisobot tayyorlash.
		Ko'nikma:
		Elektr himoya qurilmalari va avtomatik tizimlarni texnik tekshirish.
		O'lchov va diagnostika asboblardan to'g'ri foydalanish.
		Muammo belgilarini tez aniqlash va tahlil qilish.
		Bilim:
		Himoya qurilmalari va avtomatik tizimlarining ishlash prinsiplari.
		Elektrotexnika va avtomatika asoslari.
		Tekshirish va diagnostik usullar
		Mehnat muhofazasi va texnik xavfsizlik normalari.
		Korxonadagi texnik hujjatlar va standartlar.
S3.02.4- Nosozliklarni aniqlash uchun texnik vositalardan foydalanish.		Mehnat harakatlari:
		Muammo yoki nosozlik belgilari bo'lgan uskunani vizual tekshirish.
		Qo'llaniladigan texnik vositalar turini va ularning ishlash usulini aniqlash.
		Texnik vositalarni tayyorlash va tekshirish (multimetr, ossillograf, tok o'lchovchi va boshqalar).
		Uskunaning ayrim qismlariga o'lchov vositalarini ulash va parametrlarni o'lchash.
		Olingan ma'lumotlarni tahlil qilish va nosozlikni aniqlash.

		Qayta o'lchovlar o'tkazish va muammoni tasdiqlash. Ko'nikma: Turli texnik vositalardan to'g'ri va xavfsiz foydalanish. O'lchovlar natijalarini to'g'ri talqin qilish. Muammo aniqlash bo'yicha diagnostika usullarini qo'llash. Mehnat muhofazasi qoidalariga rioya qilish. Bilim: Texnik vositalar turlari va ularning ishlash prinsiplari. Uskunalarining ishlash xususiyatlari va nosozlik belgilari. Diagnostika usullari va metodologiyasi. Tegishli turdagi Elektrovozning texnik xususiyatlari Elektrotexnika va mexanika asoslari.
	S3.03.4- Himoya qurilmalari va avtomatikani ta'mirlash, nosoz qismlarni almashtirish yoki tiklash.	Mehnat harakatlari: Ta'mirlash kerak bo'lgan himoya qurilmalari va avtomatik uskunalarini aniqlash va tekshirish Nasozliklarni aniqlash uchun diagnostika vositalari va usullaridan foydalanish. Tegishli turdagi Elektrovozning asosiy agregatlari, tormozlash agregatlari va yordamchi jihozlarining ishlashini tekshirish va nazorat qilish Nosoz qismlarni ajratish va uskunalaridan xavfsiz tarzda olib tashlash. Yangilangan yoki ta'mirlangan ehtiyot qismlarni tayyorlash va tekshirish. Qismlarni qayta o'rnatish yoki tiklash (qayta ishlash, payvantlash, sozlash) Ta'mirlangan qurilmalarni ishga tushirish va tekshirish. Tegishli turdagi Elektrovozga texnik xizmat ko'rsatish me'yoriy hujjatda Elektrovoz mashinisti

		uchun belgilangan ishlar ro'yxatiga muvofiq
		Ta'mir jarayoni va natijalari bo'yicha hisobotlar tayyorlash.
		Ko'nikma:
		Himoya qurilmalari va avtomatik tizimlarni ta'mirlash texnologiyalari.
		Diagnostika vositalarini samarali qo'llash.
		Mexanik va elektr qismlarni ta'mirlash va almashtirish.
		Qismlarni qayta tiklash usullari.
		Bilim:
		Himoya qurilmalari va avtomatik tizimlarning ishlash prinsiplari.
		Elektrotexnika va avtomatika asoslari.
		Ta'mirlashda qo'llaniladigan materiallar va texnologiyalar.
		Diagnostika usullari va standartlari.
		Xavfsizlik va mehnat muhofazasi normalari.
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Eskalatorga texnik xizmat ko'rsatish va nosozliklarni aniqlash. 2. Favqulodda vaziyatlarda tezkor choralar ko'rish. 3. Texnik xizmat va yordamchi ishlarni mustaqil bajarish. 4. Nosozliklarni bartaraf etishda tashabbus ko'rsatish.
A4.4- Eskalatorlarning elektrdrayv sxemalarini demontaj qilish, montaj qilish, sozlash va tartibga solish.	C4.01.4- Eskalator elektrodrayv sxemalarini xavfsiz va to'g'ri tarzda demontaj qilish.	Mehnat harakatlari:
		Demontaj qilishdan oldin eskalatorni tok manбайдan uzish va energiya izolyatsiyasini ta'minlash.
		Himoya vositalarini taqish va xavfsizlik qoidalariga rioya qilish.
		Elektrodrayv sxemalarining texnik hujjatlarini o'rganish (sxemalar, yo'riqnomalar).

		Elektrodrayv elementlarini belgilash va ularning joylashuvini aniqlash.
		Asbob-uskunalarni tayyorlash va tekshirish (otvyortka, kalitlar, izolyatsiya vositalari).
		Elektr simlari va ulanmalarini asta-sekin, ziyon yetkazmasdan ajratish.
		Elektrodrayv bloklari, relelar, sensorlar va boshqa qurilmalarni xavfsizlik bilan demontaj qilish.
		Demontaj qilingan qismlarni to'g'ri joylashtirish va hujjatlashtirish.
		Ko'nikma:
		Elektrodrayv sxemalarini tushunish va ularni demontaj qilish jarayoni.
		Elektr uskunalarni xavfsiz izolyatsiya qilish va energiyani o'chirish.
		Asbob-uskunalaridan to'g'ri va xavfsiz foydalanish.
		Elektrodrayv qismlarini identifikatsiyalash va belgilash.
		Mehnat muhofazasi va xavfsizlik qoidalariga rioya qilish.
		Bilim:
		Elektrodrayv sxemalarining tuzilishi va ishlash prinsiplari.
		Elektr xavfsizligi va mehnat muhofazasi normalari.
		Elektr uskunalarini demontaj qilish.
		Mehnat harakatlari:
C4.02.4- Demontaj qilingan komponentlarni saqlash va hisobga olish.		Elektr yoki mexanik tizimdan ajratilgan komponentlarni vizual holatini tekshirish.
		Har bir qismni identifikatsiyalash (nom berish, raqamlash, belgilash).
		Demontaj qilingan qismlarni texnik holatiga qarab saralash
		Komponentlarni tegishli joylarda xavfsiz va muvofiq sharoitda saqlash

		Har bir qism bo'yicha ombor yoki elektron hisobot tizimida qaydlar yuritish (nom, holati, sanasi, mas'ul shaxs va h.k.).
		Hujjatlashtirish va hisobot tayyorlash.
		Ko'nikma:
		Komponentlarni ajratib olish va texnik holatini baholash.
		Qismlarni belgilash, raqamlash va tartib bilan saqlash.
		Ombor hisobi va moddiy javobgarlik qoidalari bo'yicha ish yuritish.
		Saqlash shartlariga rioya qilish (temperatura, namlik, xavfsizlik).
		Bilim:
		Elektr va mexanik komponentlarning turlari va ishlash prinsiplari.
		Saqlash va hisobga olish bo'yicha standartlar (amaliy me'yorlar, ichki reglamentlar).
		Mehnat muhofazasi va xavfsizlik texnikasi talablari.
		Texnik hujjatlarni rasmiylashtirish.
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Eskalatorlarning xavfsiz ishlashini ta'minlash.
		2. Eskalator va uning jihozlarini texnik ko'rikdan o'tkazish va sozligini tekshirish.
		3. Nosozliklarni aniqlash va ta'mirlash uchun tegishli choralarni ko'rish.
		4. Eskalatorning texnik holatini mustaqil baholash va profilaktik xizmat ko'rsatish.
		5. Favqulodda holatlarda tezkor chora ko'rish va xavfsizlikni ta'minlash.
		6. Ish jarayonida texnik reglamentlarga muvofiq harakat qilish.

Texnik va/yoki texnologik talab	1. Elektrdrayv sxemalari bilan ishlashda ishlab chiqaruvchi tomonidan berilgan elektr sxemalari va texnik hujjatlar asos qilib olinadi. 2. Elektr uskunalar (kontaktorlar, relelar, avtomatlar, dvigatellar) demontaj qilinganda ularning belgilangan tartibda belgilanishi va hujjatlashtirilishi kerak. 3. Montaj ishlari amalga oshirilayotganda kabellarning to'g'ri va xavfsiz yo'nalishi, payvandlash va bog'lash nuqtalari texnik talablarga javob berishi shart. 4. Barcha o'rnatilgan sxemalar o'lchov asboblari yordamida sinovdan o'tkaziladi va funksional holati tasdiqlanadi. 5. Interaktiv ta'lim vositalari – Video darsliklar, 3D modellar va virtual haqiqat texnologiyalari bilan ta'lim berish.
---	---

V. Kasbiy standartning texnik ma'lumotlari

5.1. Kasbiy standartni ishlab chiqishda ishtirok etgan tashkilot (korxona)lar to'g'risida ma'lumot

№	Ishlab chiquvchilar to'g'risida ma'lumot	
	Ish joyi va Lavozimi	F.I.O
1	“Toshkent metropoliteni” DUK Malaka bilimini baholash bo'limi bosh mutaxassisi	Xalikov Rustam Islamovich
2	“Toshkent metropoliteni” DUK Ta'lim muassasalari bilan ishlash xizmati bosh mutaxassisi	Yuldashev Dilshod Ilxom o'g'li
3	“Toshkent metropoliteni” DUK “O'zbekiston” elektrodeposi tasarruf bo'limi mashinist- yo'riqchisi	J.Sh.Eryigitov
4	“Toshkent metropoliteni” DUK “Chilonzor” elektrodeposi bosh muhandisi	K.Z.Zokirov
5	“Toshkent metropoliteni” DUK “Chilonzor” elektrodeposi boshlig'ining ta'mirlash bo'yicha o'rinbosari	A.X.Islomov
6	“Toshkent metropoliteni” DUK “Elektr ta'minoti” xizmati boshlig'i o'rinbosari	R.P.Axamatjonov
7	“Toshkent metropoliteni” DUK “Elektr ta'minoti” xizmati bosh mutaxassisi	O.U.Rasulov
8	“Toshkent metropoliteni” DUK “Elektromexanika” xizmati boshlig'i o'rinbosari	O.M.Marasulov
9	“Toshkent metropoliteni” DUK “Elektromexanika” xizmati distansiya boshlig'ining o'rinbosari	O.A.Axmadjonov
10	“Toshkent metropoliteni” DUK “Elektromexanika” xizmati ishlab chiqarish va texnik bo'lim 1-toifali muhandisi	A.M.Usmanov